

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕/๒๕๕๒

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งคำร้องของจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๑๐๗๕/๒๕๕๐ (บริษัท พาด้าอินเตอร์ดีพาร์ทเมนท์กรุ๊ป จำกัด กับพวก) ที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศ ธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงิน หรือรับเงินจาก ประชาชนและการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ฉบับลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อ รัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๓๐

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ส่งคำร้องของบริษัท พาด้าอินเตอร์ดีพาร์ทเมนท์กรุ๊ป จำกัด กับพวก ซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๑๐๗๕/๒๕๕๐ ที่ขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า การที่โจทก์เรียกดอกเบี้ยจากจำเลยเกินกว่า ร้อยละ ๑๕ ต่อปี ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) และพระราชบัญญัติติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ หรือไม่

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) โจทก์ ได้ยื่นฟ้องบริษัท พาด้าอินเตอร์ดีพาร์ทเมนท์กรุ๊ป จำกัด ที่ ๑ นายพนพล เสริมศิริมงคล ที่ ๒ นายอุดม เสริมศิริมงคล ที่ ๓ บริษัท พาด้าอินเตอร์เนชั่นแนลกรุ๊ป จำกัด ที่ ๔ บริษัท เสริมทรัพย์พัฒนา จำกัด ที่ ๕ นางสาวเพ็ญผกา แซ่ฉั่ว ที่ ๖ เป็นจำเลยในคดีแพ่งดังกล่าว โดยให้จำเลยที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ ร่วมกันชำระเงินคิดถึงวันฟ้องจำนวน ๑๕,๕๒๗,๘๕๕.๕๗ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ บาทต่อปี ของเงินต้นจำนวน ๑๓,๑๘๓,๕๕๔.๒๕ บาท นับถัดจาก วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น ให้จำเลยที่ ๖ รับผิดชอบร่วมกับจำเลยที่ ๑ ในจำนวนเงินคิดถึง วันฟ้องจำนวน ๒,๓๕๕,๕๖๑.๖๔ บาท และดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๒๑ บาทต่อปี ของเงินต้นจำนวน

๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น หากจำเลยทั้งหกไม่ชำระเงิน ขอให้ยึดทรัพย์จำนองของจำเลยที่ ๒ และที่ ๖ ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์ หากได้เงินจากการขายทอดตลาดไม่พอชำระหนี้ให้โจทก์ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยขอให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ ๒ และที่ ๖ ชำระหนี้โจทก์จนครบถ้วน กับให้จำเลยทั้งหกใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนโจทก์ด้วย

จำเลยได้ต่อสู้คดีและได้ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ขอให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ประกาศของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชนและกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเชีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี และพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่ โดยจำเลย (ผู้ร้อง) ได้ยกบทบัญญัติดังต่อไปนี้ขึ้นอ้างอิง

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ บัญญัติว่า

“บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

(๒) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ บัญญัติว่า

“ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี ถ้าในสัญญากำหนดดอกเบี้ยเกินกว่านั้น ก็ให้ลดลงมาเป็นร้อยละ ๑๕ ต่อปี”

(๓) พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๓ บัญญัติว่า

“บุคคลใด

(ก) ให้บุคคลอื่นยืมเงินโดยคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือ

(ข)

(ค)

ท่านว่าบุคคลนั้นมีความผิดฐานเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

จากข้อกำหนดดังกล่าว จำเลยทั้งหกซึ่งเป็นผู้ร้องในคดีนี้ เห็นว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในทางกฎหมายและได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายเท่าเทียมกัน จำเลยหรือประชาชนทั่วไป ต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมาย โจทก์หรือสถาบันการเงินต่างก็เป็นบุคคลตามกฎหมายเช่นเดียวกัน แต่จำเลยหรือบุคคลทั่วๆ ไปนั้นเป็นบุคคลโดยธรรมชาติหรือเป็นบุคคลที่แท้จริง...โจทก์หรือสถาบันการเงินหาใช่เป็นบุคคลโดยทางธรรมชาติหรือบุคคลที่แท้จริงแต่ประการใดไม่ ดังนี้ โดยหลักแห่งธรรมชาติหรือเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ โจทก์หรือสถาบันการเงินย่อมไม่อาจมีสิทธิเหนือไปกว่าบุคคลทางธรรมชาติหรือบุคคลที่แท้จริงได้ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง... สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม... จะกระทำมิได้ ดังนี้ กฎหมายใดก็ดีประกาศโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายใดก็ดี ที่ทำให้บุคคลได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายไม่เท่าเทียมกันแล้ว ย่อมขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐...ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี และหากบุคคลใดให้กู้ยืมเงินและคิดดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ย่อมมีความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พุทธศักราช ๒๔๗๕ มาตรา ๓...”

คำวินิจฉัย

ผู้ร้องได้ขอให้ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ส่งข้อโต้แย้งของตนให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตาม มาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติในวรรคหนึ่งว่า

“ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้น ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

ในคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ เกี่ยวกับมาตราดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ ว่า บทบัญญัติที่ศาลยุติธรรมจะใช้บังคับแก่คดีต้องเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” จึงจะ อยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้

ในคดีนี้ ประเด็นแรกที่จะต้องวินิจฉัยจึงมีว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงิน หรือรับเงินจากประชาชน และกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่าย หรืออาจเรียกได้ ฉบับลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืม หรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัทจะเรียกเก็บได้ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ นั้น มีลักษณะเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

ในคำวินิจฉัยที่อ้างถึงข้างต้นนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยด้วยว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๓๖ และประกาศธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๘ ต่างก็ไม่ใช่ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามความในมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ “ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจไว้และมีผลใช้บังคับได้เท่าที่อยู่ในขอบเขตอำนาจที่พระราชบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่...มิได้ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ” ส่วนประกาศธนาคารพาณิชย์ “มิใช่ประกาศของทางราชการ และไม่ใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้ได้”

อาศัยหลักเกณฑ์ดังกล่าวซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วางเป็นบรรทัดฐานไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒ จึงเห็นว่า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ กดี หรือประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ กดี ไม่มีสถานะเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยได้ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ

สำหรับข้อโต้แย้งของผู้ร้องที่ว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ เพราะเป็นกฎหมายที่ตราขึ้น โดยรัฐสภา ตามกระบวนการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และโดยที่คู่ความอ้างว่าเป็นที่มาของการเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราที่สูงกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี จึงเห็นว่า พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลแพ่งจะใช้บังคับแก่คดีตามนัยมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญด้วย ฉะนั้น ศาลรัฐธรรมนูญ จึงต้องรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ “ในส่วนของที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี” นั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ผู้ร้องอ้างถึงนั้น ได้แก่ มาตรา ๔ ซึ่งบัญญัติว่า

“เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจของประเทศ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดจากผู้กู้ยืมหรือคิดให้ผู้ให้กู้ยืมให้สูงกว่าร้อยละสิบห้า ต่อปีได้” และมาตรา ๖ ซึ่งบัญญัติว่า “เมื่อรัฐมนตรีกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามมาตรา ๕ แล้ว มีให้นำ มาตรา ๖๕๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับแก่การคิดดอกเบี้ยของสถาบันการเงิน ที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๕”

เนื่องจากพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินดังกล่าวบัญญัติให้เฉพาะ “สถาบันการเงิน” ตามพระราชบัญญัตินี้ “สิทธิ” หรือได้รับ “ความคุ้มครอง” ตามกฎหมายมากกว่า “บุคคลธรรมดา” ที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน กล่าวคือ สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมได้ในอัตรา เกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ในขณะที่บุคคลธรรมดาไม่มีสิทธิทำเช่นเดียวกันได้นั้น ผู้ร้องจึงเห็นว่าพระราช บัญญัตินี้ดังกล่าวได้ “เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่อง... สถานะ ของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจ หรือสังคม....” อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อโต้แย้งนี้ พิจารณาแล้วเห็นว่า คำว่า “บุคคล” ตามกฎหมายทั่วไป ย่อมหมายถึงบุคคล ธรรมดาและนิติบุคคลด้วยทั้งสองประเภท แต่ในบริบทของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ คำว่า “บุคคล” น่าจะหมายถึงเฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมถึงนิติบุคคล มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งกล่าวถึง “สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย” คำว่า “ชนชาวไทย” น่าจะมีความหมาย จำกัดเฉพาะแต่บุคคลธรรมดาเท่านั้น และบทบัญญัติต่างๆ ในรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ ตั้งแต่มาตรา ๒๖ จนถึงมาตรา ๖๕ ก็ล้วนแต่บรรยายถึงสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ย่อมเป็นสิทธิและ เสรีภาพเฉพาะของบุคคลธรรมดา ไม่เกี่ยวกับนิติบุคคลแต่อย่างใด ดังเช่น ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศาสนาและการศึกษา เป็นต้น และเหตุแห่งความ แตกต่างตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ วรรคสาม เกือบทั้งหมด กล่าวคือ ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อ ทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง นั้น ก็เป็นเรื่องของความแตกต่างระหว่าง บุคคลธรรมดาด้วยกันเอง จริงอยู่ คำว่า “สถานะของบุคคล” และ “ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม” ถ้ากล่าวขึ้นมาแบบลอยๆ แล้ว อาจกินความรวมถึงนิติบุคคลได้ด้วย แต่ถ้าพิจารณาบริบทของ รัฐธรรมนูญ หมวด ๓ ทั้งหมดแล้ว จะเห็นได้ว่า คำเหล่านั้นมีเจตนาที่จะกล่าวถึง สถานะหรือฐานะของ บุคคลธรรมดาเท่านั้น โดยไม่รวมถึงนิติบุคคลด้วย

ในเมื่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มีขอบเขตบังคับเฉพาะการปฏิบัติต่อบุคคลธรรมดา โดยมีได้ห้าม การปฏิบัติที่แตกต่างกัน หรือการเลือกปฏิบัติระหว่างบุคคลธรรมดากับนิติบุคคลแล้ว พระราชบัญญัติ

ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินที่บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดให้สถาบันการเงินซึ่งต้องเป็นนิติบุคคล มีสิทธิมากกว่าบุคคลธรรมดาได้ นั้น จึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

การจะเป็นประการใดก็ตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ ห้ามแต่เฉพาะการเลือกปฏิบัติ “โดยไม่เป็นธรรม” จึงอาจมีประเด็นที่ควรพิจารณาต่อไปว่า พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินในส่วนที่บัญญัติให้นิติบุคคลที่เป็นสถาบันการเงินมีสิทธิมากกว่าบุคคลธรรมดานั้น เป็นการเลือกปฏิบัติ “โดยไม่เป็นธรรม” หรือไม่ เกี่ยวกับเรื่องนี้จะเห็นได้ว่าในประเทศทุกประเทศย่อมมีการปฏิบัติต่อบุคคลในลักษณะที่แตกต่างกันในบางสถานการณ์ ในบางกรณีได้ โดยไม่ถือกันว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เช่น การเก็บภาษีรายได้ของบุคคลในอัตราก้าวหน้า การกำหนดให้เพศชายเท่านั้นที่จะเกณฑ์ทหารได้ และการกำหนดอายุเป็นเกณฑ์ในการได้มาหรือใช้สิทธิบางประเภท เป็นต้น การกำหนดให้สถาบันการเงินซึ่งประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเงินโดยเฉพาะภายใต้การควบคุมดูแลของทางราชการโดยตรง มีฐานะพิเศษกว่าบุคคลธรรมดานั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นและสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจและการเงินของรัฐในการระดมเงินทุนจากตลาดโลกเข้ามาเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนิติบุคคลซึ่งได้รับการกำหนดให้เป็นสถาบันการเงินย่อมอยู่ในฐานะและมีศักยภาพทางเศรษฐกิจและการเงินที่จะดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่ได้ดีกว่าบุคคลธรรมดาส่วนมาก อีกทั้งสถาบันการเงินยังต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่างๆ ซึ่งทางราชการได้กำหนดไว้ด้วย อันจะเป็นหลักคำประกันที่สร้างความมั่นใจให้แก่คู่ค้า ดังนั้น การปฏิบัติที่แตกต่างกันระหว่างสถาบันการเงินกับบุคคลธรรมดาในกรณีเช่นนี้ จึงมีอาจถือได้ว่าเป็น “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม” ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ บัญญัติห้ามไว้

อนึ่ง การที่วินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงินไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ นั้น มิได้เป็นการวินิจฉัยโดยปริยายในประเด็นว่า ประกาศของกระทรวงการคลัง ฉบับลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ที่มอบให้สถาบันการเงินเป็นผู้กำหนดอัตราดอกเบี้ยได้เองนั้น เป็นประกาศที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแม่บท หรือไม่ เพราะศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวตามมาตรา ๒๖๕ ของรัฐธรรมนูญ ดังที่ได้ชี้แจงมาแล้ว

อาศัยเหตุและผลตามที่กล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า

๑. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง การกำหนดให้บริษัทเงินทุนปฏิบัติในการกู้ยืมเงินหรือรับเงินจากประชาชน และการกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่บริษัทเงินทุนอาจจ่ายหรืออาจเรียกได้ ฉบับประกาศ ณ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และประกาศบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ สินเอเซีย จำกัด (มหาชน) เรื่อง การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้กู้ยืมหรือส่วนลดสูงสุดที่บริษัท ฯ จะเรียกเก็บได้ ฉบับประกาศ

ณ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๕ ไม่เป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ

๒. พระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ ในส่วนที่บัญญัติ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจกำหนดให้สถาบันการเงินสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืม ได้ในอัตราเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี ในขณะที่บุคคลธรรมดาไม่มีสิทธิทำเช่นเดียวกันได้ นั้น ไม่ขัดหรือ แย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ